

Wyrok z dnia 4 lipca 2001 r.

I PKN 523/00

Zespół szkół składający się ze szkoły podstawowej i gimnazjum, utworzony na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst: Dz.U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zm.), jest pracodawcą dla nauczycieli wykonujących pracę w obu tych placówkach.

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca), Sędziowie: SN Jadwiga Skibińska-Adamowicz, SA Kazimierz Josiak.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 4 lipca 2001 r. sprawy z powództwa Grażyny W. przeciwko Szkole Podstawowej w W. i Zarządowi Gminy w W. o przywrócenie do pracy na stanowisko nauczyciela i dyrektora szkoły, na skutek kasacji pozwanej Szkoły Podstawowej od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 27 kwietnia 2000 r. [...]

o d d a l i ł kasację i zasądził od pozwanej Szkoły Podstawowej na rzecz powódki kwotę 100 zł (sto) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Pozwana Szkoła Podstawowa w W. w sprawie z powództwa Grażyny W., (wytoczonego także przeciwko Zarządowi Gminy w W.) o przywrócenie do pracy na stanowisko nauczyciela i dyrektora szkoły, wniosła kasację od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 27 kwietnia 2000 r. [...]. Zaskarżonym wyrokiem zmieniono wyrok Sądu pierwszej instancji - w części oddalającej powództwo - w ten sposób, że przywrócono powódkę na stanowisko nauczyciela mianowanego w pozwanej Szkole i zasądzono wynagrodzenie w kwocie 1.445,20 zł pod warunkiem podjęcia pracy oraz oddalono jej apelację w pozostałym zakresie, co dotyczy żądania przywrócenia na stanowisko dyrektora szkoły.

Z ustaleń Sądów wynika, że powódka była mianowanym nauczycielem języka rosyjskiego w Szkole Podstawowej w W., a od dnia 1 czerwca 1998 r. zajmowała

stanowisko dyrektora tej Szkoły. Z tej funkcji została odwołana uchwałą Rady Gminy W. z dnia 23 kwietnia 1999 r. Pismem z dnia 21 czerwca 1999 r. pozwana przeniosła powódkę w stan nieczynny ze skutkiem od dnia 1 września 1999 r. na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 ze zm.). Powódka jest nauczycielką języka rosyjskiego. W związku z reformą szkolnictwa liczba godzin nauki tego języka w sześcioklasowej Szkole Podstawowej w W. została zmniejszona do 6 godzin tygodniowo i z tej przyczyny przeniesiono powódkę w stan nieczynny. W W. w 1999 r. zostało utworzone Gimnazjum, przy czym na podstawie art. 62 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst: Dz.U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zm.), to Gimnazjum i Szkoła Podstawowa zostały połączone w Zespół Szkół w W. Do nauczania języka rosyjskiego w roku szkolnym 1999/2000 została zatrudniona inna nauczycielka, w wymiarze po 8 godzin zajęć w Gimnazjum i Szkole Podstawowej. Zdaniem Sądu drugiej instancji Zespół Szkół był jedną placówką zatrudnienia. Przeniesienie powódki w stan nieczynny, czego skutkiem było wygaśnięcie stosunku pracy po 6 miesiącach, nastąpiło z naruszeniem art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela. Była bowiem możliwość dalszego jej zatrudniania, o czym świadczy przyjęcie do pracy innego nauczyciela języka rosyjskiego. Godziny brakujące do pełnego pensum powódka mogła uzupełniać zajęciami w świetlicy lub z plastyki, co jest praktykowane wobec innych nauczycieli. Sąd drugiej instancji stwierdził także niezachowanie przez pozwaną trybu postępowania przewidzianego w art. 22 ust. 2 w związku z art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela.

W kasacji pozwana zarzuciła naruszenie następujących przepisów prawa materialnego: 1. art. 353¹ KC w związku z art. 300 KP i w związku z art. 91c ust. 1 Karty Nauczyciela oraz w związku z § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 1999 r. w sprawie sposobów i terminów dostosowania działalności dotychczasowych szkół podstawowych do wymogów nowego systemu szkolnego oraz tworzenia gimnazjów (Dz.U. Nr 14, poz. 124) poprzez błędną wykładnię tych przepisów, polegającą na przyjęciu, że istniał obowiązek zawarcia z powódką umowy o pracę w Gimnazjum w W., a tym samym naruszenie zasady swobody umów, 2. art. 22 ust. 2 w związku z art. 20 ust. 1 oraz art. 62 ust. 1 Karty Nauczyciela poprzez błędną wykładnię tych przepisów polegającą na przyjęciu, że Zespół Szkół w W., utworzony z dniem 1 września 1999 r. jest placówką zatrudniającą powódkę i realizującą postanowienia art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela (w uzasadnieniu

kasacji prawidłowo powołano art. 62 ustawy o systemie oświaty dotyczący łączenia szkół w zespół), 3. art. 9 Karty Nauczyciela w związku z § 2a i 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 października 1991 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia (Dz.U. Nr 98, poz. 433 ze zm.) poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że powódka jako nauczyciel języka rosyjskiego ma wystarczające kwalifikacje do prowadzenia świetlicy oraz prowadzenia zajęć z plastyki.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest nieuzasadniona. Sąd Najwyższy podziela pogląd Sądu drugiej instancji, że Zespół Szkół w W. był pracodawcą powódki. Powstał on z dniem 1 września 1999 r. ze Szkoły Podstawowej i nowo utworzonego Gimnazjum, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o systemie oświaty. Zgodnie z art. 62 ust. 2 tej ustawy dyrektor zespołu jest dyrektorem szkoły w rozumieniu ustawy. Wynika stąd, iż jest on upoważniony do dokonywania czynności w sprawach z zakresu prawa pracy w imieniu pracodawcy będącego jednostką organizacyjną (art. 3¹ § 1 KP). Jednostką tą jest Zespół Szkół, jego dyrektor dokonuje więc tych czynności wobec nauczycieli Szkoły Podstawowej i Gimnazjum. Zdolność do zatrudniania pracowników ma Zespół Szkół (art. 3 KP), a Szkoła Podstawowa i Gimnazjum stanowią miejsce (placówkę) wykonywania pracy. Nadto obie te jednostki posiadają ten sam organ prowadzący - Gminę W. Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 kwietnia 1979 r., I PR 16/79 (OSNCP 1979 z. 10, poz. 205, OSPiKA 1981 z. 1, poz. 19 z glosą Z.Hajna oraz z. 9, poz. 158 z glosą J.Kuleszy), przyjmując, że zespół opieki zdrowotnej będący samodzielną jednostką organizacyjną zespalałą wszystkie lub niektóre placówki służby zdrowia działające na określonym obszarze, jest pracodawcą w rozumieniu art. 3 KP. Nie są natomiast pracodawcami jednostki organizacyjne wchodzące w skład zespołu, chyba że w statucie tego zespołu przewidziane są - i w praktyce stosowane - dla kierowników tych jednostek organizacyjnych uprawnienia do nawiązywania, zmiany i rozwiązywania stosunku pracy; wówczas są one pracodawcami w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy.

Powódka jako pracownik Szkoły Podstawowej została przeniesiona od dnia 1 września 1999 r. w stan nieczynny dlatego, że w tej Szkole wymiar zajęć z naucza-

nego przez nią przedmiotu (język rosyjski) został ograniczony do 6 godzin tygodniowo. Jednakże od tego samego dnia powstał Zespół Szkół, wymiar zajęć z języka rosyjskiego w Szkole Podstawowej podniesiono do 8 godzin tygodniowo, a w tym samym wymiarze przedmiot ten był prowadzony w Gimnazjum. Łącznie język rosyjski był przedmiotem 16 godzin, a więc do pełnego pensum brakowało tylko 2 godzin tygodniowo. Zespół Szkół był zatem zobowiązany do przywrócenia powódki do pracy na podstawie art. 20 ust. 7 Karty Nauczyciela. Powstała bowiem możliwość podjęcia przez nią pracy w pełnym wymiarze zajęć. Przemawiają za tym dwa argumenty. Przede wszystkim Zespół Szkół zatrudnił jako nauczycielkę języka rosyjskiego inną osobę w pełnym wymiarze zajęć. Strona pozwana nie może zatem zasadnie twierdzić, iż nie mogła zatrudnić powódki, skoro zatrudniła nową nauczycielkę języka rosyjskiego. Brak 2 godzin do pełnego pensum dydaktycznego Zespół Szkół potraktował jako pretekst (okazję) do nieprzywrócenia powódki do pracy. Trafnie Sąd drugiej instancji uznał, iż w tej sytuacji należało przywrócić powódkę do pracy. Wbrew zarzutom podniesionym w kasacji nie został przez to naruszony art. 353¹ KC w związku z art. 300 KP. Pracodawca nie może korzystać z przewidzianej w tym przepisie (a także w art. 11 KP) swobody umów (swobody zatrudniania pracowników), jeżeli przepis prawa pracy - tu art. 20 ust. 7 Karty Nauczyciela - wprowadza ograniczenia w tym zakresie.

Nie może być także uwzględniony zarzut braku kwalifikacji powódki do uzupełnienia brakujących 2 godzin tygodniowo do pełnego pensum dydaktycznego. Należy bowiem podzielić pogląd wyrażony w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1999 r., I PKN 77/99 (OSNAPiUS 2000 nr 18, poz. 681), według którego istnienie możliwości ponownego podjęcia zajęć przez nauczyciela przeniesionego w stan nieczynny ma miejsce także wtedy, gdy realizacja przywrócenia do pracy przewidziana w art. 20 ust. 7 Karty Nauczyciela łączy się z koniecznością dokonania przez pracodawcę pewnych posunięć natury organizacyjnej lub z innymi utrudnieniami w funkcjonowaniu szkoły.

Z tych względów na podstawie art. 393¹² oraz art. 98 KPC orzeczono jak w sentencji.

=====